

MÅNADENS BACH I S:T LARS KYRKA

**Staffan Holm, Kate Hearne, Beata
Söderberg, Hans Edqvist, Martin Buhre,
Östgöta Kammarkör, Östgöta Barock,
Torbjörn Köhl, Hans Lundgren**

**24 januari kl. 18 • 1 mars kl. 18
21 mars kl. 18 • 25 april kl. 18
23 maj kl. 20 • 13 juni kl. 20**

www.liu.se/music

Hela konsertserien Månadens Bach

1. Lördag 24 januari, kl. 18.00

Program i konsertordning

Wachet auf, ruft uns die Stimme, BWV 645, orgel
Wachet auf, ruft uns die Stimme, BWV 140, kör
och continuo
Cellosvit BWV 1007
Triosonata BWV 525
Singet dem Herrn,
motett BWV 225, kör och continuo

Medverkande

Staffan Holm, orgel – Kate Hearne, cello – Hans
Edqvist, orgelcontinuo – Martin Buhre, violone
– Östgöta Kammarkör – Hans Lundgren, dirigent

2. Söndag 1 mars, kl. 18.00

Program i konsertordning

Wo soll ich fliehen hin, BWV 646, orgel
Wo soll ich fliehen hin, BWV 5, kör och continuo
Cellosvit BWV 1008
Triosonata BWV 526
Der Geist hilft unser Schwachheit auf, motett
BWV 226, kör och orkester

Medverkande

Staffan Holm, orgel – Kate Hearne, cello – Hans
Edqvist, orgelcontinuo – Martin Buhre, violone
– Östgöta Barock – Torbjörn Köhl, kapellmästare
– Östgöta Kammarkör – Hans Lundgren, dirigent

3. Lördag 21 mars, kl. 18.00

Program i konsertordning

Wer nur den lieben Gott lässt walten, BWV 647,
orgel
Wer nur den lieben Gott lässt walten, BWV 93,
kör och continuo
Cellosvit BWV 1010
Triosonata BWV 527
Jesu, meine Freude, motett BWV 227,
kör och continuo

Medverkande

Staffan Holm, orgel – Kate Hearne, cello – Hans
Edqvist, orgelcontinuo – Martin Buhre, violone
– Östgöta Kammarkör – Hans Lundgren, dirigent

4. Lördag 25 april, kl. 18.00

Program i konsertordning

Meine Seele erhebt den Herrn, BWV 648, orgel
Meine Seele erhebt den Herrn, BWV 10,
kör och continuo
Cellosvit BWV 1009
Triosonata BWV 528
Fürchte dich nicht, ich bin bei dir,
motett BWV 228, kör och orkester

Medverkande

Staffan Holm, orgel – Kate Hearne, cello – Hans
Edqvist, orgelcontinuo – Martin Buhre, violone
– Östgöta Barock – Torbjörn Köhl, kapellmästare
– Östgöta Kammarkör – Hans Lundgren, dirigent

5. Lördag 23 maj, kl. 20.00

Program i konsertordning

Ach bleib bei uns Herr Jesus Christ, BWV 649,
orgel
Ach bleib bei uns Herr Jesus Christ, BWV 6,
kör och continuo
Cellosvit BWV 1011
Triosonata BWV 529
Komm, Jesu, komm, motett BWV 229, kör och
continuo

Medverkande

Staffan Holm, orgel – Kate Hearne, cello – Hans
Edqvist, orgelcontinuo – Martin Buhre, violone
– Östgöta Kammarkör – Hans Lundgren, dirigent

6. Lördag 13 juni, kl. 20.00

Program i konsertordning

Kommst du nun, Jesu, vom Himmel herunter,
BWV 650, orgel
Kommst du nun, Jesu, vom Himmel herunter,
BWV 137, kör och continuo
Cellosvit BWV 1012
Triosonata BWV 530
Lobet den Herrn, motett BWV 230,
kör och continuo

Medverkande

Staffan Holm, orgel – Kate Hearne, cello – Hans
Edqvist, orgelcontinuo – Martin Buhre, violone
– Östgöta Kammarkör – Hans Lundgren, dirigent

Välkommen till Månadens Bach!

Östgöta Kammarkör fyller i år 20 år. Det manifesterar vi bland annat genom detta samarbete med S:t Lars församling och dess organist Staffan Holm.

Med den här konsertserien vill vi visa Johann Sebastian Bachs stora bredd. Vid varje konsert framförs dels en av Bachs "Schüblerkoraler", både i en instrumental och i en vokal version, dels en av hans sviter för solocello, dels en triosonata för orgel och slutligen en av hans motetter. Detta programblad presenterar samtliga verk vid alla de sex konserterna.

En av de bärande idéerna i programmet är att Bach skrev just sex av varje av dessa stycken. Ett annat skäl till urvalet är att kompositionerna visar upp Johann Sebastians mångsidighet och att de representerar hela hans virtuosa bredd och också olika skeden i hans liv.

När Schüblerkoralerna tillkom vet man inte med säkerhet, men de publicerades åren före Bachs död. De bygger på kantater från Bachs första år i Leipzig.

Cellosviterna är från Bachs fem år som kapellmästare i Köthen och triosonatorna tillkom under de tidiga Leipzigåren liksom motetterna.

Mellan 1708 och 1717 var Bach hovorganist hos hertigen av Weimar. Här fulländade han sin virtuositet som organist och skrev många orgelverk. Han hade dock väntat sig att bli befördrad till kapellmästare, men då befordran uteblev sökte han och erhöll motsvarande tjänst i Köthen. I Köthen tillkom mycket av den profana instrumentalmusiken, t.ex. Brandenburgkonserterna, violinkonserterna, cellosviterna och orkestersviterna.

Mellan 1723 och 1750 var Bach i Leipzig. Han var *Cantor zu St Thomae et Director Musices Lipsiensis*. Han hade inte bara ansvaret för musiken i Thomaskyrkan, Nicolaikyrkan, Peterskyrkan och Neukirche, utan också för musikutbildningen vid Thomasskolan. Dessutom ansvarade han för den del av musikutövningen i staden som var underställd konsistoriet.

Eleverna vid Thomasskolan delades upp i fyra vokalensembler, en för varje kyrka. I Bachs ensembler sjöngs sopranstämman av gossar och falsetterande män och altstämman av kontratenorer. Det är belagt att målbrottet inträffade långt senare än i dag så vissa av sopranerna kunde vara i 16- till 17-årsåldern. Eleverna i Thomasskolan var synnerligen välutbildade. De hade sångundervisning sex dagar i veckan och övade därtill ensemblesång och -spel och framträdde vid gudstjänster.

I Bachs tjänst ingick det också att komponera musik till mässor och förrättningar. Det var förstås ingen enkel uppgift och det finns många brev bevarade där Bach skriver till sina överordnade och beklagar sig över arbetsbördan och föreslår förändringar.

Bach var en väl ansedd organist och körledare, men hans erkännande som kompositör kom först efter hans död. Under hans levnad publicerades nästan inte ett enda av hans verk utan allt var att betrakta som bruksmusik för det tillfälle det komponerats.

Tjänsten i Leipzig fick han i konkurrens med bland andra Georg Philipp Telemann – som tackade nej. Bach blev kvar i Leipzig till sin död 1750 och det var under tiden där som hans främsta vokalverk tillkom.

Schüblerkorallerna

BWV	Koralens namn	Transkriberad från
645	Wachet auf, ruft uns die Stimme	Kantat 140, sats 4 (tenoraria), 1731
646	Woll soll ich fliehen hin	¹⁾
647	Wer nur den lieben Gott lässt walten	Kantat 93, sats 4 (duett för sopran och alt), 1724
648	Meine Seele erhebt den Herren	Kantat 10, sats 5 (duett för alt och tenor), 1724
649	Ach bleib bei uns, Herr Jesu Christ	Kantat 6, sats 3 (sopranaria), 1725
650	Kommst du nun, Jesu, von Himmel herunter	Kantat 137, sats 2 (altsolo), 1725

¹⁾ Denna koral kan i original varit avsedd för orgel/cembalo. Den är inte transkriberad från någon av de kända kantaterna så om den är transkriberad på samma sätt som de fem övriga är det från en kantat som gått förlorad.

Schüblerkorallerna är det vanliga namnet på en samling bestående av sex koralförspel (BWV 645-650). De publicerades 1748-1749 av Johann Georg Schübler. Originaltiteln på samlingen är "Sechs Choräle von verschiedener Art" (sex koraller av olika slag). De är komponerade för tvåmanualig orgel med obligat pedal.

Ovanligt nog för Bachs orgelmusik är fem av de

sex korallerna transkriptioner eller arrangeman av vokala nummer i några av hans kantater.

Vid våra konserter sjungs också korallerna i fyrstämmig kör och satserna är då hämtade från samma kantater som orgelsatserna. När det gäller "Wo soll ich fliehen hin" har vi hämtat körsatsen från kantat nr. 5 där samma koralmelodi förekommer.

Cellosviterna

De sex sviterna för solocello av Bach anses vara något av det mest framstående som skrivits för solocello. De skrevs sannolikt under perioden 1717-1723 under Bachs tid som kapellmästare i Köthen. Deras exakta tillkomst, och i vilken ordning de skrevs, har inte gått att fastställa. Forskare menar dock att de tillkom före violinsonaterna, sannolikt före 1720

Sviterna innehåller många tekniska finesser, en stor mängd känslsamhet och en väldigt tilltalande interaktion mellan stämmor och fraser. Mest är det dock deras intimitet som gjort dem så populära.

Sviterna har transkriberats för många olika instrument såsom violin, viola, kontrabas, viola da gamba och till och med för piano, marimba, gitarr, blockflöjt, horn, eufonium och tuba.

Cellosviterna var välkända före 1800-talet och länge trodde man att de var ett slags etyder, dvs. övningsstycken. Den berömde cellisten Pablo Casals (1876-1973) fann styckena då han var endast tretton år gammal och började studera dem och vid 24 års ålder framförde han dem första gången offentligt, men det dröjde ända till han var 48 innan han spelade in dem på skiva, vilket också kom att bli den allra första inspelningen av verken.

Det finns ingen handskrift bevarad efter Bach av sviterna, men en kopia som hans andra hustru, Anna Magdalena, gjorde ligger till grund för de flesta moderna utgåvor. Det har till och med framförts av vissa forskare att det skulle vara Anna Magdalena som komponerat verken – dock utan bevis.

Sviterna består vardera av sex satser i följande ordning.

1. Prelude
2. Allemande
3. Courante
4. Sarabande
5. Galanteries – (Minuet i nr 1 och 2, Bourré i nr 3 och 4, Gavott i nr 5 och 6)
6. Gigue

Forskare menar att Bach tänkte sig verken som en genomarbetad serie snarare än en godtyckligt sammansatt. Jämfört med andra sviter av Bach är dessa de mest konsekventa då det gäller ordningen av satserna. För att komma från den traditionella svitordningen och uppnå symmetri lade Bach in *intermezzi* eller *galanterier* i par mellan sarabanden och gigen.

Det kan också nämnas att bara fyra av satserna i hela sviten är rent enstämmiga, dvs. består av bara en melodilinje. De övriga innehåller flerstämmighet.

Svit nr. 1 i G-dur – BWV 1007

Preludiet består huvudsakligen av arpeggion och är kanske den mest kända satsen från alla sviterna. Den andra menuetten är en av de få satser som inte innehåller någon flerstämmighet eller ackord. På flera sätt är denna svit inte så tekniskt krävande som de övriga.

Svit nr. 2 i d-moll – BWV 1008

Preludiet består av två delar; den första har ett kraftfullt återkommande tema som presenteras direkt i inledningen och den andra är en sats som baseras på skalor som kulminerar i kraftfulla ackord. Allemanden består av korta kadenser som strävar bort från den strikta dansformen och den första menuetten innehåller krävande ackordskiftningar och lägesväxlingar.

Svit nr 3. i C-dur – BWV 1009

Preludiet är komponerat i en A-B-A-C-form där A är en skalbaserad sats som så småningom löses upp i ett energiskt arpeggio och i B tvingas cellisten använda tumgrepp för att nå de krävande ackorden. Efter återgången till skalorna i A-delen avslutas med en överraskande D-del med kraftiga ackord.

Allemanden är den enda sats i sviterna som inleds med en upptakt bestående av tre sextondelsnoter i stället för den mer standardiserade upptakten med en sextondelston.

Den andra bourrén har två fasta b-förtecken (g-molls förtecken), medan man i modern notation borde ha använt tre (c-moll). Denna notation var vanlig under slutet av barocken.

Svit nr 4. i Ess-dur – BWV 1010

Den fjärde sviten är den tekniskt mest krävande, bland annat beroende på att tonarten, Ess-dur, är en besvärlig tonart som kräver stora vänsterhandsgrepp. Preludiet består till en början av en svår sats med åttondelsrörelser som övergår i en kadens för att sedan återvända till temat. Den fridfulla sarabanden är originell på grund av att det betonade andra slaget, som är karakteristiskt för en dans i $\frac{3}{4}$ -takt, i denna sats mestadels består av bara en ton, medan ettan i takten består av ackord.

Svit nr. 5 i c-moll – BWV 1011

Sviten skrevs ursprungligen för en cello där A-strängen stämts ned till G. Omstämning på detta sätt var vanligt förekommande under barocken och kallades "scordatura".

Preludiet är en "fransk ouvertyr" som börjar känslösamt och långsamt och utforskar cellons lägsta register. Sedan följer en snabb fuga som leder fram mot ett expressivt slut.

Denna svit är framför allt känd för den intima sarabanden som är helt enstämmig. Den femte sviten är också unik då couranten och giguen är i fransk still till skillnad från de andra sviternas italienska stil.

Bach har gjort en egen transkription av sviten för luta (BWV 995).

Svit nr. 6 i d-moll – BWV 1012

Det anses allmänt att den sjätte sviten är skriven för en femsträngad "violoncello piccolo", en mindre cello ungefär $\frac{7}{8}$ av en normalstor som har en övre sträng stämd i E, en ren kvint ovanför den vanligtvis högsta A-strängen. Andra tolkningar av källorna finns också.

Sviten är skriven i en mycket friare form än de övriga med många kadensliknade och virtuosa passager.

Den ryske cellisten Mstislav Rostropovitj (1927-2007) kallade denna svit för "en symfoni för solocello" och karakteriserade dess tonart D-dur som "framkallande av glädje och jubel".

Triosonatorna för orgel

Triosonatan¹ är en musikalisk form som blev populär under 16- och 1700-talen.

Triosonator skrevs för två soloinstrument och generalbas. Sammanlagt alltså tre stämmor, vilket gav namnet triosonata. Eftersom generalbasstämman spelas dels av (minst) ett basinstrument (cello, violone, fagott) och ett ackordinstrument (orgel, cembalo, luta) krävs minst fyra musiker för en triosonata.

Bachs triosonator för orgel kombinerar de tre instrumenten i ett instrument. Höger hand, vänster hand och pedalstämman får utgöra de tre självständiga delar som var och en representerar en av stämmorna i den ursprungliga triosonatan.

Möjligen skrev Bach triosonatorna för orgel som övningsstycken för sin son Wilhelm Friedemann och de kan ses som ett slags experiment med att anpassa de tidigare triosonatorna för flera instrument för ett enda – orgeln.

1) En 'sonata', flera 'sonator'. Denna variant av ordet sonat används för den form som var vanlig före "sonatformens" tid, dvs. Wienklassicismen, då språkbruket är en 'sonat' flera 'sonater'.

Motetterna

Motetten var ett (kort) flerstämmigt stycke oftast avsett att sjungas i början eller slutet av gudstjänsten. Ibland a cappella, ibland med instrument som spelade samma stämmor som kören sjöng. Ursprungsformen från 1500-talet (Palestrina, Orlando di Lasso) var a cappella, men i och med generalbasens (basso continuo) införande under barocken kom man att använda dels generalbasinstrument – en stråk- eller blåsbas och ett ackordinstrument, orgel, cembalo, luta – och blås- och/eller stråkinstrument som spelade med i körstämmorna.

Texterna var dels hämtade ur bibeln, dels från samtida psalmförfattare och poeter. Ordet motett kommer av franskans mot som betyder ord – tolkat som Guds ord. Bibeltexterna kom från Luthers bibel och psalmtexterna var också lutherska. Johann Sebastian Bach skrev sex motetter mellan 1723 och 1727.

Triosonata nr. 1 i Ess-dur – BWV 525 (1727)

1. Allegro moderato
2. Adagio (c-moll)
3. Allegro

Triosonata nr. 2 i c-moll – BWV 526 (1728)

1. Vivace
2. Largo (Ess-dur)
3. Allegro

Triosonata nr. 3 i d-moll – BWV 527 (1729)

1. Andante
2. Adagio e dolce (F-dur) bygger på andra satsen i konserten för flöjt, violin och cembalo, BWV 1044
3. Vivace

Triosonata nr. 4 i e-moll – BWV 528 (1730)

- 1a. Adagio bygger på den andra sinfonian (nr.8) i kantan Die Himmel erzählen die Ehre Gottes, BWV 76
- 1b. Vivace (h-moll) bygger på den andra sinfonian (nr.8) i BWV 76
2. Andante (h-moll)
3. Un poco allegro

Triosonata nr. 5 in C-dur – BWV 529 (1731)

1. Allegro
2. Largo (a-moll)
3. Allegro

Triosonata nr. 6 in G-dur – BWV 530 (1732)

1. Vivace
2. Lento (e-moll)
3. Allegro

Singet dem Herrn ein neues Lied – BWV 225

Texten är från Psaltaren 149:1-3 och 150:2,6. Ariatexten är från en okänd källa. Psalmtexten är tredje versen av "Nun lob, mein Seel, den Herren" av Johann Graumann från ca 1530 med en traditionell melodi publicerad 1540 av Kugelmann.

Motetten är komponerad någon gång mellan juni 1726 och april 1727 för ett okänt ändamål. Det kan röra sig om en begravnings- eller minnesgudstjänst, en reformationsfest, Nyårsdagen, prinsessan Charlotte Friederica Wilhelmine von Anhalt-Köthens födelse den 30 november 1726 eller med anledning av August den starkes besök i Leipzig den 12 maj 1727.

Der Geist hilft unser Schwachheit auf – BWV 226

Texten kommer här från Romarbrevet 8:26-27. Koraltextern är den tredje versen i Martin Luhers psalm från 1524 "Komm, Heiliger Geist, Herre Gott". Motetten framfördes i oktober 1729 begravningshögtiden för universitetsprofessorn och rektor vid Thomasskolan Heinrich Ernesti. Ernesti dog den 16 oktober 1729 och framförande gjordes sannolikt den 21, 23 eller 24.

Jesu, meine Freude – BWV 227

"Jesu, meine Freude" uruppfördes troligen den 18 juli 1723 i Nicolaikyrkan vid jordfästningen av en postmästaränka. Bach hade då innehaft sin tjänst i Thomaskyrkan i Leipzig endast några veckor. Bach varvar texten ur Paulus brev till romarna med den, vid denna tid, välkända psalmen av Johann Franck till en melodi av Johann Crüger från 1653. Motetten är symmetriskt uppbyggd. I mitten (6) står texten, "Ihr aber seid nicht fleischlich", om människans andlighet. Det är den mest "påkostade" kompositionen – en femstämmig dubbelfuga. Först och sist i motetten står koralmelodin i en, för Bach, tämligen traditionell fyrstämmig sats. Nummer 3, 4 och 5 står symmetriskt mot nummer 7, 8 och 9 med den centrala sjätte satsen mellan sig.

Fürchte dich nicht, ich bin bei dir – BWV 228

Texten är ur Jesaja 41:10 och 43:1. Koraltextern är verserna 11 och 12 i psalmen "Warum sollt ich mich denn grämen" av Paul Gerhardt med en variant på en melodi av Johann georg Ebeling från 1666. Kompositionsåret är okänt; möjligen 1715 eller 1726. Motetten skrev sannolikt för begravningen av Susanna Sophia Winckler i Nicolaikyrkan den 4 februari 1726.

Komm, Jesu, komm! – BWV 229

Texten är här första och elfte versen i en psalm av Paul Thymich (1656-1694) som skrevs för begravningen av Thomasskolans rektor Jacob Thomasius 1684. Thymich var poet och lärare vid Thomasskolan 1681-1694.

Bach komponerade musiken troligen före 1732 också då för en begravning.

Lobet den Herrn alle Heiden – BWV 230

Texten är ur Psaltaren 117:1-2. Musikens tillkomstår är okänt, liksom ändamålet. Musiken var inte känd förrän 1821 då den publicerades av Breitkopf & Härtel. Autenticiteten är ifrågasatt och det anses också att det kan röra sig om en del av en kantat och inte egentligen en motett.

Jubileumskonsert

ÖSTGÖTA KAMMARKÖR 20 ÅR

Missionskyrkan, Linköping, lördagen den 21 november kl.16.00.

Uruppförande av "Rökstenen", en tonsättning av texten på Rökstenen av Karin Höghielm, samt musik av Alfvén, Gesualdo, Mahler, Penderecki, Purcell, Pärt, Sven-David Sandström, Werle, m.fl.

Medverkande: Östgöta Kammarkör och musiker ur Östgötamusiken.
Dirigent Hans Lundgren

www.liu.se/music/okk_jubileumskonsert.html

Texter

Singet dem Herrn ein neues Lied

Singet dem Herrn ein neues Lied,
Die Gemeinde der Heiligen sollen ihn loben.
Israel freue sich des, der ihn gemacht hat.
Die Kinder Zion sei'n fröhlich über ihrem Könige.
Sie sollen loben seinen Namen im Reihen;
mit Pauken und mit Harfen sollen sie ihn spielen.

(Psalm 149, 1-3)

Aria

Gott, nimm dich ferner unser an!
Denn ohne dich ist nichts getan
mit allen unsern Sachen.
Drum sei du unser Schirm und Licht,
und trügt uns unsre Hoffnung nicht
so wirst du's ferner machen.
Wohl dem, der sich nur steif und fest
auf dich und deine Huld verlässt.

(Okänd författare)

Choral

Wie sich ein Vater erbarmet
über seine junge Kinderlein,
so tut der Herr uns Armen,
so wir ihn kindlich fürchten rein.
Er kennt das arm Gemächte,
Gott weiß, wir sind nur Staub,
gleichwie das Gras vom Rechen,
ein Blum und fallend Laub
Der Wind nur drüber wehet,
so ist es nicht mehr da,
also der Mensch vergehet,
sein End das ist ihm nah.

(Johann Graumann, 1530)

Lobet den Herrn in seinen Taten
lobet ihn in seiner großen Herrlichkeit!
Alles, was Odem hat, lobet den Herrn.
Halleluja!

(Psalm 150: 2,6)

Sjung till Herrens ära, sjung en ny sång

Sjung till Herrens ära, sjung en ny sång,
sjung hans lov i de trognas församling.
Israel skall glädjas över sin skapare,
Sions folk skall jubla över sin konung.
Med dans skall de prisa hans namn,
till tamburin och lyra skall de sjunga hans lov.

Gud, se till oss i evighet
ty utan dig är våra
ansträngningar förgäves.
Var därför vårt värn och vårt ljus,
om vårt hopp inte sviker
så kommer du alltid att vara det.
Allt gott väntar den som endast
förtröstar på dig och din nåd.

Så som en fader förbarmar sig
över sina barn
så gör Herren med oss arma
så att vi, som hans barn, fruktat honom.
Han känner det svaga släktet,
Gud vet att vi blott är stoft,
som hö vid skörden,
som blommor och fallande löv.
När vinden blott blåser över det
så finns det inte mer,
också människan förgås
då slutet nalkas.

Prisa honom för hans mäktiga gärningar,
prisa honom för hans väldiga storhet.
Allt som lever och andas skall prisa Herren.
Halleluja!

Der Geist hilft unser Schwachheit auf

Der Geist hilft unser Schwachheit auf denn wir wissen nicht, was wir beten sollen, wie sichs gebühret; sondern der Geist selbst vertritt uns aufs beste mit unaussprechlichem Seufzen.

Der aber die Herzen forschet, der weiß, was des Geistes Sinn sei; denn er vertritt die Heiligen nach dem, was Gott gefüllet.

(Rom 8, 26-27)

Choral

Du heilige Brunst, süßer Trost,
Nun hilf uns, fröhlich und getrost
In deinem Dienst beständig bleiben,
Die Trübsal uns nicht abtreiben.
O Herr, durch dein' Kraft uns bereit'
Und stärk' des Fleisches Blödigkeit,
Dass wir hie ritterlich ringen,
Durch Tod und Leben zu dir dringen.
Halleluja, Halleluja.

(Martin Luther, 1524)

Jesu, meine Freude

(1) Choral

1. Jesu, meine Freude,
meines Herzens Weide,
Jesu, meine Zier,
Ach wie lang, ach lange
ist dem Herzen bange
und verlangt nach dir!
Gottes Lamm, mein Bräutigam,
außer dir soll mir auf Erden
nichts sonst Liebbers werden.

(Johann Franck, 1653)

(2)

Es ist nun nichts Verdammliches an denen,
die in Christo Jesu sind,
die nicht nach dem Fleische wandeln,
sondern nach dem Geist.

(Romar brevet 8: 1,4)

(3) Choral

2. Unter deinem Schirmen
bin ich vor den Stürmen
aller Feinde frei.
Laß den Satan wittern,
laß den Feind erbittern,
mir steht Jesus bei!
Ob es itzt gleich kracht und blitzt,
ob gleich Sünd und Hölle schrecken:
Jesus will mich decken.

(Johann Franck, 1653)

(4)

Denn das Gesetz des Geistes,
der da lebendig machet in Christo Jesu,
hat mich frei gemacht von dem Gesetz
der Sünde und des Todes.

(Romar brevet 8:2)

Anden stöder oss i vår svaghet

På samma sätt är det när Anden stöder oss i vår svaghet. Vi vet ju inte hur vår bön egentligen bör vara, men Anden vädjar för oss med rop utan ord, och han som utforskar våra hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden vädjar för de heliga så som Gud vill.

Du heliga kraft, ljuvliga tröst,
hjälp oss nu att vi med glädje och tillförsikt
evigt förblir dina tjänare
låt bedrövelsen inte driva bort oss.
Herre, bered oss genom din kraft
och stärk köttets svaghet
så att vi kan ädelt kämpa här
och nå dig genom liv och död.
Halleluja, Halleluja.

Jesus, min glädje

(1) Koral

Jesus, min glädje,
mitt hjärtas ro,
Jesus min skatt.
Ack, ständigt längtar
mitt ängsliga hjärta
efter dig!
Guds lamm, min brudgum.
Inget på jorden
skall var mig kärare än du.

(2)

Nu blir det alltså ingen fällande dom
för dem som tillhör Kristus Jesus.
Därmed kunde lagens krav på rättfärdighet uppfyllas hos oss
som lever efter vår ande och inte efter vår köttliga natur.

(3) Koral

I ditt hägn
är jag i stormen
skyddad från alla rasande fiender.
Låt satan dundra,
låt fienden vara förbittrad,
Jesus står mig bi.
Om det så blixtrar och åskar,
om så synd och helvete skrämmer mig:
Jesus kommer att skydda mig.

(4)

Ty den andliga lag
som gäller för livet i Kristus Jesus
har gjort mig fri från syndens
och dödens lag.

(5) Choral

3. Trotz dem alten Drachen,
trotz des Todes Rachen,
trotz der Furcht darzu!
Tobe, Welt, und springe,
ich steh hier und singe
in gar sichrer Ruh.
Gottes Macht hält mich
Erd und Abgrund muss
ob sie noch so brummen.

(Johann Franck, 1653)

(6)

Ihr aber seid nicht fleischlich, sondern geistlich, so anders
Gottes Geist in euch wohnt. Wer aber Christi Geist nicht
der ist nicht sein.

(Romarbrrevet 8 :9)

(7) Choral

4. Weg mit allen Schätzen!
Du bist mein Ergötzen,
Jesu, meine Lust!
Weg ihr eitlen Ehren,
ich mag euch nicht hören,
bleibt mir unbewusst!
Elend, Not, Kreuz, Schmach und Tod
Soll mich, ob ich viel muss leiden,
nicht von Jesu scheiden.

(Johann Franck, 1653)

(8)

So aber Christus in euch ist, so ist der Leib zwar tot um
der Sünde willen; der Geist aber ist das Leben um der
Gerechtigkeit willen.

(Romarbrrevet 8: 10)

(9) Choralvariation

5. Gute Nacht, o Wesen,
das die Welt erlesen,
mir gefällt du nicht.
Gute Nacht, ihr Sünden,
bleibet weit dahinten,
kommt nicht mehr ans Licht!
Gute Nacht, du Stolz und Pracht!
Dir sei ganz, du Lasterleben,
Gute Nacht gegeben.

(Johann Franck, 1653)

(10)

So nun der Geist des, der Jesum von den Toten aufer-
wekket hat, in euch wohnt, so wird auch derselbige, der
Christum von den Toten auferwekket hat, eure sterbliche
Leiber lebendig machen um des willen, dass sein Geist in
euch wohnt.

(Romarbrrevet 8: 11)

(11) Choral

6. Weicht, ihr Trauergeister,
denn mein Freudenmeister,
Jesus, tritt herein.
Denen, die Gott lieben,
muß auch ihr Betrübten
lauter Zucker sein.
Duld ich schon hier Spott und Hohn,
dennoch bleibst du auch im Leide,
Jesu, meine Freude.

(Johann Franck, 1653)

(5) Korol

Trotsa den gamla draken,
trotsa dödens käftar,
trotsa också fruktan.
Skaka värld, och darra.
Jag står här fullkomligt lugn
och sjunger.
Guds makt skyddar mig.
Jord och avgrund kommer att tystna
hur mycket de än väsnas.

(6)

Ni däremot är inte kvar i den utan lever andligt, när nu
Guds ande bor i er. Men den som inte har Kristi ande
tillhör inte honom.

(7) Korol

Bort med alla jordiska skatter.
Du Jesus, är min glädje
och lust.
Bort högmot,
jag lyssnar inte till dig.
Jag vill inte veta av dig!
Elände, nöd, kors, skymf och död
kan aldrig, hur mycket jag än må lida,
skilja mig från Jesus.

(8)

Om Kristus bor i er, så är visserligen kroppen död på
grund av synden, men anden har liv på grund av
rättfärdigheten.

(9) Korolvariation

God natt, varelse,
som valt världen!
Jag tycker inte om dig.
God natt synder,
håll er borta från mig,
kom inte ut i ljuset.
God natt stolthet och stå
och framför allt:
god natt du lastbara liv.

(10)

Om anden från honom som har uppväckt Jesus från de
döda bor i er, då skall han som har uppväckt Kristus från
de döda göra också era dödliga kroppar levande genom att
hans ande bor i er.

(11)

Vik hädan sorgens andar,
ty glädjens mästare
Jesus träder in.
För dem som älskar Gud
måste också bedrövelsen vara såsom rent socker.
Tålmodigt utstår jag spott och hån.
Då blir du Jesus min glädje -
också i min smärta.

Fürchte dich nicht

Fürchte dich nicht, ich bin bei dir;
weiche nicht, denn ich bin dein Gott!
Ich stärke dich, ich helfe dir auch,
ich erhalte dich durch die rechte Hand meiner Gerechtigkeit.

(Jesaja 41:10)

Fürchte dich nicht,
denn ich habe dich erlöst;
ich habe dich bei deinem Namen gerufen,
du bist mein!

(Jes. 43:1)

Choral

Herr, mein Hirt, Brunn aller Freuden,
du bist mein, ich bin dein
niemand kann uns scheiden.
Ich bin dein, weil du dein Leben
und dein Blut mir zu gut
in den Tod gegeben.
Du bist mein, weil ich dich fasse
und dich nicht, o mein Licht,
aus dem Herzen lasse!
Laß mich hingelangen,
da du mich und ich dich
lieblich werd umfängen.

(Paul Gerhardt, 1653)

Komm, Jesu, komm

Komm, Jesu, komm, mein Leib ist müde,
die Kraft verschwindt je mehr und mehr,
ich sehne mich nach deinem Friede;
der saure Weg wird mir zu schwer!
Komm, komm, ich will mich dir ergeben,
du bist der rechte Weg, die Wahrheit und das Leben.
Drum schliess ich mich in deine Hände
und sage, Welt, zu guter Nacht!
Eilt gleich mein Lebenslauf zu Ende,
ist doch der Geist wohl angebracht.
Er soll bei seinem Schöpfer schweben,
weil Jesus ist und bleibt der wahre Weg zum Leben.

(Paul Thymich, 1684)

Lobet den Herrn, alle Heiden

Lobet den Herrn, alle Heiden,
und preiset ihn, alle Völker!
Denn seine Gnade und Wahrheit
waltet über uns in Ewigkeit.
Alleluja.

(Psaltaren 117:1-2)

Var inte rädd

Var inte rädd, jag är med dig.
Ångslas inte, jag är din Gud.
Jag ger dig styrka och hjälper dig,
stöder och räddar dig med min hand.

Var inte rädd,
jag har friköpt dig,
jag har gett dig ditt namn,
du är min.

Koral

Herre, min herde och all glädjes källa
du är min och jag är din
intet kan oss skilja.
Jag är din ty du har i döden
givit mig
ditt liv och blod.
Du är min ty jag håller dig fast
och låter dig inte, du mitt ljus,
lämna mitt hjärta.
Låt mig komma dit där
du mig, och jag dig,
i kärlek må omfamna varandra.

Kom Jesu kom

Kom Jesu kom, min själ är trött,
kraften försvinner alltmer,
jag längtar till din frid,
den mödosamma vägen är alltför tung.
Kom, jag vill överlämna mig till dig,
du är vägen sanningen och livet.
Därför överlämnar jag mig i dina händer
och säger till världen god natt!
Skulle mitt levnadslopp snart vara slut
är dock själen i goda händer.
Den ska sväva hos sin skapare,
då Jesus är och förblir den sanna vägen till livet.

Prisa Herren, alla folk

Prisa Herren, alla folk
lova honom, alla länder!
Väldig är hans godhet mot oss,
Herrens trofasthet är evig.
Halleluja!

Medverkande

Staffan Holm, orgel

Staffan Holm (f. 1961) växte upp i Linköping. Han studerade piano 1978-1982 för Inger Wikström och senare för Greta Eriksson och avslutade utbildningen med diplom. Han studerade därefter till kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet och musikhögskolan i Malmö med Hans-Ola Ericsson som lärare och avlade examen 1989. Han studerade vidare barockinterpretation för Hans Fagius.

Staffan Holm var organist i Enköping 1993-2001 och studerade samtidigt dirigering för Anders Eby. Han studerade vidare solistiskt orgelspel för Ralph Gustafsson och Mats Åberg och avlade solistexamen 2000. Sedan 2001 är han organist i S:t Lars församling i Linköping.

Kate Hearne, barockcello

Kate Hearne är född 1979 i Dublin, Irland, och har studerat vid Royal Irish Academy of Music och senare vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm där hon studerat blockflöjt för Dan Laurin och barockcello för Chrichan Larson.

Efter att ha vunnit den första Montréal International Recorder Competition 2005 har Kate Hearne etablerat sig som en av de talangfulla nykomlingarna i barockvärlden både som blockflöjtist och cellist. Hon är anlitad som solist och som ensemblemusiker i några av Europas ledande barockensembler såsom Irish Baroque Orchestra, Concerto Copenhagen, Arte dei Suonatori (Polen), Barokkanerne och The Baroque Soloists (Norge) och Drottningholms Barockensemble.

Kate har medverkat på en mängd cd-inspelningar liksom i radio och tv i Kanada, USA och i Europa.

Beata Söderberg, barockcello

Beata Söderberg är född 1976 i Linköping och verkar som frilansande cellist och tonsättare. Beata Söderberg har studerat vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm och vid Manhattan School of Music i New York där hon avlade en masterexamen 2002. I New York kom hon i kontakt med tangomusik och har sedan dess delat sitt intresse mellan västerländsk konstmusik och argentinsk tango, både som musiker och kompositör. Hon är också en talangfull tangodansare.

Beata Söderberg har framträtt vid en mängd konserter utomlands och i Sverige. I Linköping bland annat med Linköpings Akademiska Orkester, Östgöta Kammarkör och Linköpings Student-sångarförening Lihkören. Hon har gett ut tre skivor med egen musik: *Beatitudes*, 2004, *BeSo*, 2006 och *Bailata*, 2007.

Hans Lundgren, dirigent

Hans Lundgren, född 1947, är Östgöta Kammarkörs dirigent sedan starten 1989 och director musices vid Linköpings universitet. Han är utbildad vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm och har verkat i Östergötlands musikliv sedan 1977. Hans Lundgren är en flitig arrangör och kompositör och har med sina ensembler producerat ett tiotal skivinspelningar, samt konserterat över stora delar av världen. Han har mottagit ett flertal pris och stipendier och verkat i många olika befattningar i svenskt och internationellt körliv. Hans Lundgren leder också Linköpings Student-sångarförening Lihkören sedan 1979 och var dirigent i den akademiska damkören Linnea från starten 1997 till 2004.

Martin Buhre, violone

Martin Buhre (f.1971) i Linköping och utbildad till civilingenjör med anställning på Saab. Han har studerat musik vid Birka folkhögskola i Jämtland 1993-94 och varit mångårig medlem i Domkyrkans Kammarorkester, Linköpings Barockensemble, Linköpings Akademiska Orkester, Capella Rediviva och Östgöta Barock. Martin har med åren utvecklat ett starkt intresse för äldre tiders musik och dess instrument. Spelar även viola da gamba.

Hans Edqvist, orgelcontinuo

Hans Edqvist har studerat orgelspel för Gotthard Anér och pianospel för Gunnar de Frumerie och utexaminerades från Kungliga Musikhögskolan 1969. Han har innehaft organisttjänster i Ludvika, Nässjö och Värnamo och är sedan 1991 organist i Linköpings domkyrka. Han är flitigt anlitad som konserterande organist och som ackompanjator vid olika konserter.

Torbjörn Köhl, kapellmästare

Torbjörn Köhl är född och uppvuxen i Linköping. Han studerade till violinpedagog i Stockholm 1984-87 och därefter barockviolin och uppförandepraxis vid Akademie für Alte Musik Bremen 1987-90.

Medlem i Concerto Copenhagen sedan starten 1991. Stämledare i Drottningholmsteaterns orkester 1994-98. Grundande medlem av barockensembeln Corona Artis och medlem där 1992-2002. Sedan 1998 anställd som kapellmästare för Domkyrkans kammarorkester i Linköping, och mellan 2003 och 2008 konstnärlig ledare för Linköpings akademiska orkester vid Linköpings universitet.

Östgöta Kammarkör

Kören grundades 1989 och består idag av drygt 30 sångare, många med musik som yrke. Den har framför allt specialiserat sig på äldre och nutida musik och har beställt och uruppfört musik av flera svenska tonsättare och samverkat med orkestrar som Östgöta Barock, Camerata Roman och Östgöta Blåsarsymfoniker. Kören är en del av Musik vid Linköpings universitet.

Sångare¹

SOPRANER

SUSANNE EDLUND är organist och körledare i Berga kyrka i Linköping. Började i ÖKK 1998.

ANNELI ENGEVALL är civilingenjör. Har sjungit i ÖKK sedan 1993, men haft ett längre uppehåll och återkommit.

ANNELIE ERIKSSON är organist och körledare i Motala kyrka, utbildad vid musikhögskolan i Göteborg. Började i ÖKK 2005.

JENNI FOCK är sjuksköterska på US, sjungit i Treklängen, Da Capo och Domkyrkans Kammarkör. Började i ÖKK 1992.

EVE-MAI LADÉN filosofilärare, musikutbildning och körvana från Estland, sjunger också i hårdrocksbandet Xzoriath. Började i ÖKK 2000.

SOFIA EDQVIST MALM är förskollärare. Har tidigare sjungit i flera körer bl.a. Treklängen och Vox Laurentii Vocale. Började i ÖKK 2007.

CECILIA PERSDOTTER är sångerska och bibliotekarie som studerat barocksång i Haag. Har sjungit i Stockholms Filharmoniska kör, samt kör i London. Började i ÖKK 2001.

ANN-SOFIE SELANDER är piano- och körpedagog utbildad vid Musikhögskolan Ingesund. Undervisar på Kulturskolan i Norrköping. Började i ÖKK 2008.

CHARLOTTE SVENSSON är organist och körledare i S:t Laurentii församling i Söderköping. Började i ÖKK 2001.

KARIN VIDESÄTER är förskollärare. Har fått musikalisk skolning i musikgymnasium och har sjungit i Treklängen och Domkyrkans Kammarkör. Började i ÖKK 2002.

ALTAR

FREDRIK ALF är organist och körledare i Vårfrukyrkan i Skänninge. Är med i ÖKK sedan starten 1989.

CECILIA ANNERTZ LUNDGREN är lärare i Svenska som främmande språk och har sjungit i ÖKK sedan starten 1989.

MOA BERGMAN är medicinsk sekreterare. Har studerat vid musiklinjen vid Skara stifts folkhögskola samt Musikhögskolan i Örebro. Började i ÖKK 2007.

EVA EKINGE är musiklektör som konverterat till lärare i engelska och matematik. Musicerar på fritiden, främst tidig musik med Musica Jocum. Började i ÖKK 2003.

KARIN ENANDER är forskarassistent vid Linköpings universitet med erfarenhet från många körer och ensembler. Började i ÖKK 2002

RAKEL FAGIUS är körsångare sedan barnsben med sina rötter i Uppsalas körliv. Började i ÖKK 1999.

LOTTA FORSBERG är sjukgymnast. Musikaliskt fostrad i Adolf Fredriks musikklasser och Södra Latins musiklinje. Har även spelat viola i olika orkestrar. Började i ÖKK 2000.

BIRGITTA JÖNETEG är sångpedagog och körledare vid Linköpings musikskola. Började i ÖKK 2004.

ANNIKA LEJONKLO är musiker och musikterapeut. Började i ÖKK 2007.

BIRGITTA LUNDGREN är kyrkomusiker i Charlottenborgskyrkan i Motala. Sångligt förflutet i Adolf Fredriks Bachkör och sånggruppen Con Anima.

TENORER

JOHAN GERTZ är diversearbetare med fladdermusinventeringar som specialitet. Gitarrist, blockflöjtare och diverse andra instrument. Började i ÖKK 1999.

ANDERS HELMFRID är ekonom, har sjungit i bl.a. Akademiska Kören, Lihkören och A Cappella. En av initiativtagarna till ÖKK och med sedan starten 1989.

JOHAN LAMBERTH, präst i Tingstad församling, Norrköping. Körskolad i Uppsala domkyrka. Även medlem av Musikaliska sällskapet kammarkör i Norrköping.

HENNING PLATH är präst. Har även läst musikvetenskap i Tyskland, där han har sjungit i körer i bl.a. Ratzeburg och Leipzig. Började i ÖKK 2007.

JACOB ROLL är civilingenjör. Har sjungit i Domkyrkans kammarkör, Akademiska kören och flera mindre ensembler. Började i ÖKK 2007.

BASAR

NICLAS FOCK är civilingenjör och körskolad i Uppsala Domkyrkas gosskör, sjungit i Lihkören, grundare av vokalsembelen Break Even. Började i ÖKK 1990.

JONAS GRAF, bördig från Uppsala med sång i bl.a. Uppsala Domkyrkas gosskör, Allmänna Sången och Orphei Drängar. Numera trebarnsfar och röstläkare med vissa solistiska ambitioner.

MARCUS HÖGBERG studerar till civilingenjör vid Linköpings universitet och har en bakgrund som körsångare i Eskilstuna. Sjunger även i Lihkören och i sånggruppen Sångoglam. Började i ÖKK 2008.

TOMAS LUNDQVIST studerar kognitionsvetenskap vid LiU och har sjungit i Uppsala Domkyrkas gosskör och musikskolans kammarkör. Grundade vokalgruppen Sångoglam, sjunger i Lihkören. Började i ÖKK 2008.

CARL JOHAN SANDELIN är civilingenjör i Finspång, har sjungit i Lihkören, Linköpings Domkyrkokör, Dubbelkvartetten FRAM samt i ÖKK sedan starten 1989.

MATS ÅHLUND är organist och körledare i Mjölby kyrka. Började i ÖKK 1992.

BJÖRN ÖSTERLÖF är civilingenjör och toxikolog. har sjungit under många år i Stockholms Studentsångare, samt varit extrakorist i operakören. Började i ÖKK 2008.

1) Alla sångare medverkar inte vid samtliga konserter.

Östgöta Barock

Vid två av de sex konserterna medverkar ensemblen Östgöta Barock. Östgöta Barock vill verka för ett rikligt och varierat utbud av musik från barocken och wienklassicismen. Ensemblen gör konserter och medverkar vid gudstjänster framför allt i S:t Lars kyrka, där den har sin hemvist.

Typiskt för Östgöta Barock är den flexibla besättningen som inte bara medför ett antal olika konstellationsmöjligheter, utan även berikar ensemblemedlemmarnas repertoarkunskap. Ensemblen spelar på tidstrogna instrument. Konstnärlig ledare är sedan starten 2003 Torbjörn Köhl.

Kommentarer

Textkommentarerna och översättningarna av de tyska koraltexterna är av Hans Lundgren.

BWV – Bach Werke Verzeichnis – Bachs verkförteckning, är den vedertagna numreringen av Bachs produktion. Den utarbetades 1946-1950 och publicerades första gången 1950 av den tyske musikforskaren Wolfgang Schmieder (1901-1990). Förteckningen är tematisk och inleds med de kyrkliga kantaterna nr. 1-200, därefter kommer andra vokalverk, orgelverk, klaververk, kammarmusik och orkesterverk. Listan upptar från början 1080 verk, men senare har tillkommit nyupptäckta verk numrerade 1081-1128. Under sin levnad producerade således Bach ungefär ett verk var fjortonde dag...

Källor

Sohlmans musiklexikon, andra upplagan

Nationalencyklopedin

Wikipedia, svenska, engelska, tyska och franska

Bachs liv och verk

Ingmar Bengtsson, Bach och hans tid

Bachs manuskript till chaconnen i d-moll ur sviten för soloviolin.